

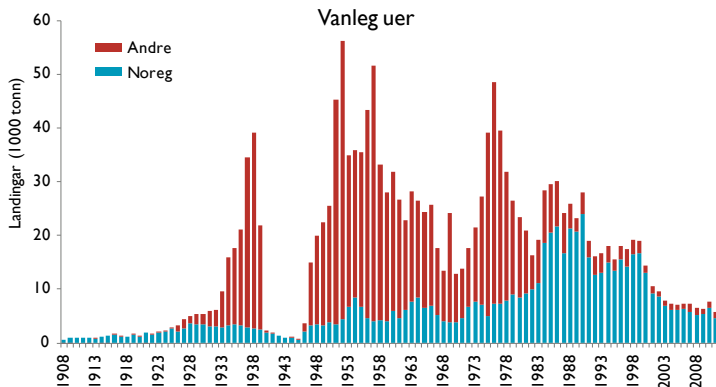
Foto: Thomas de Lange/Wenneck

Status og råd

Bestanden av vanleg uer har hatt sviktande rekruttering sidan tidleg på 1990-talet. Toktresultat og fangstratar frå trålfisket viser ein klar nedgang og at bestanden no er mindre enn nokosinne. Sidan 2005 har fiskedødelegheita auka og er i dag høgare enn tidlegare observert. Vanleg uer er klassifisert som sterkt trua art på den oppdaterte norske raudlista som kom ut i 2010. Eit sterkt yngelvern er viktig for å sikre rekruttering og at bestanden blir bygd opp att. ICES tilrår at det ikkje vert fiska på denne bestanden.

Fiskeri

Fisket etter vanleg uer blir regulert ved hjelp av bifangstreglar, fredings-tid og i mindre grad også reiskapsregulering. Årsklassane det siste tiåret har vore svært svake, og mengda av umoden fisk går stadig nedover. Situasjonen er venta å vare i mange år. Ei tilsynelatande lita betring i rekrutteringa dei siste åra er usikker og treng nærare stadfesting. På denne bakgrunnen tilrår ICES strengare reguleringar. Reguleringstiltaka i dag er utilstrekkelege. ICES gjentek rådet om stopp i alt direkte fiske, utvida freding og skjerpa bifangstreguleringar for trål. Fangsten i 2012 vil bli kring 6 200 tonn. Rapportar frå fiskarar tyder på at fredinga har ført til lettare tilgjenge av vanleg uer, noko også ei viss betring av fangstratane hos trålarane viser. Noreg har dei siste tiåra tatt 80–90 % av totalfangsten av nordaustarktisk vanleg uer. Bortsett frå Russland, fiskar alle andre land årleg mindre enn 100 tonn (figur). Trål og garn er dei viktigaste reiskapane. Direkte fiske vil i 2013 berre vere tillate med konvensjonelle reiskap (garn, line, jukse og snurrevad). Fredinga har blitt utvida, og det direkte fisket vil berre vere ope i knapt fire månader, bortsett frå for juksafartøy som kan fiske heile året. Tillaten bifangst i fredingstida har blitt auka frå 20 til 25 %, rekna over ei veke. Så lenge det ikkje er sett sikre teikn til betring i yngel- og ungfiskførekom-stane, er dagens fiskeri med gjeldande reguleringar ikkje berekraftig. Bestandsmodellering viser at dersom fangstane vert oppretthaldne på dagens nivå (knapt 6000 tonn årleg) kan bestanden kollapse før 2018.

104 års fangsthistorie for nordaustarktisk vanleg uer (*Sebastes marinus*). Catches of *Sebastes marinus* since 1908.

Vanleg uer – *Sebastes marinus*

Familie: Scorpaenidae

Maks storleik: 1 meter og meir enn 15 kg

Levetid: Over 60 år

Leveområde: 100–500 meters djup i Nordsjøen–Barentshavet, også i norske fjordar

Hovudgyteområde: Vesterålen, Haltenbanken, Storegga

Gytetidspunkt: April–mai

Føde: Plankton viktigast dei første leveåra.

Deretter større plankton og fisk

Særtrekk: Ueren ynglar, dvs. han “gyt” levande larvar

Nøkkeltal:

KVOTERÅD 2013: Ingen direkte kvoteråd, men strengare vernetiltak må innførast

FANGST 2012: Norsk fangst: 4 600 tonn, samla internasjonalt fangst: ca. 5 800 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2011: For begge uerartene samla, ca. 110 millionar kroner.

Fakta om bestanden:

Vanleg uer føder levande 4–6 mm yngel i april–mai. Paringa føregår om hausten, og i yngleområdet om våren kan det difor vere reine hofiskkonsentrasjonar. Som toåring er vanleg uer 10–12 cm, og frå no av veks han om lag 2 cm per år til han blir kjønns-moden. Som 11–12 åring og 30–35 cm lang, er halvparten av vanleg uer kjønnsmoden. Vanleg uer lever på 100–500 meters djup på kontinentalsokkelen, langs kysten og visse stader inne i fjordane. Han er utbreidd nord til nordvest for Spitsbergen, men finst sjeldan i fiskbare mengder nord for Tromsøflaket/Bjørnøya. Yngleområdet strekkjer seg langs Eggakanten og kontinentalsokkelen frå Shetland og nordover til Andøya, med Storegga, Haltenbanken og Vesterålen som dei viktigaste områda. Vanleg uer lever utelukkande av dyreplankton i dei første leveåra. Deretter går han over til krill, lodde, sild og torskefisk. Som byttedyr er småeren viktig føde for torskefisk og kveite. Det er ikkje påvist endringar i gytealder, produksjon eller utbreiing som følgje av endringar i klima. Dei siste par åra er det rett nok gjort gode bifangstar av vanleg uer så langt nord som ved Bjørnøya.